

Kovács Antalné És Testvérei

A kép az 1920-as években készült, Harkovban, és édesanyám, Kovács Antalné (született Vulfovic Róza) és a testvérei vannak rajta. A kép valószínűleg édesanyám házassága előtt készült. Édesanyám jobb oldalon áll fehér blúzban, mellette Oszkár bátyám anyja (született Vulfovic). Baloldalt a széken ülve a harmadik lánytestvér van, nem tudom egyiküknek sem a nevét. A kép egy fényképstúdióban készült. Az első világháborúban szakaszvezető volt apám [Székely]Udvarhelyen, majd fogságban volt hat évig Harkovban. Ott megismerkedett egy orosz zsidó nővel, egy Vulfovic leánnyal, ő az édesanyám testvére. Apám hogy szabó volt, a tisztéknek biztosan dolgozott, és akkor megengedték, hogy megnősüljön, kapott lakást. Lett egy fiuk, Oszkár,

ott született Oroszországban 1919-ben vagy 1920-ban. Aztán a bátyámnak az anyja meghalt. A leánytestvére, Vulfovic Róza -- az édesanyám --, mikor apám megkapta a papírt, hogy jöhet haza, a gyermeket nem engedte, hogy elhozza. Hogy ne adja oda a kisiút, hozzáment apámhoz. 1922-ben össze is házasodtak a szüleim. Apám anyámnak bemondott, hogy ez van, az van [Bözöd]Újfaluban, úgy hozta el anyámat, közben mikor jöttek [megérkeztek], nem volt semmi. Utána még született három gyerek, a nagyobbik, Kovács Béla 1922-ben, mikor jöttek, útközben az anyám terhes volt már velem, aztán a lánytestvérem, Eszter 1925-ben, [Bözöd]Újfaluban. Iker volt a leánytestvérem, a testvére fiú volt, csak a fiú meghalt születéskor. Én pedig 1927-ben születtem, én voltam a legkisebbik. Édesanyám 1891-ben született, Harkovban lakott [Harkov -- az ukrain Harkov kormányzóság székhelye volt, 1888-ban közel 190 ezer lakossal (a lakosok között kb. 5% volt a zsidók és 2% a németek aránya). -- A szerk.]. Nem tudom, ha ott is született. Azt se tudom, hogy milyen végzettsége volt, de látszik a fényképen, hogy elegáns. Anyám tudott írni, olvasni, de csak oroszul. Egy keveset tanultam tőle oroszul, de azt is elfelejtettem. Nem mondta, hogy milyen iskolába járt, de nagyon vallásos volt, azt tudom. Otthon zsidóul [jiddisül] beszéltek, apám megtanult, még én is tudtam va' egy szót, de elfelejtettem. Anyám megtanult magyarul, de úgy, ahogy én beszélek románul, harapta a szót, mint aki idegen, velünk és apámmal legtöbbször zsidóul beszélt. Olyan vallásos volt, addig sehova kimozdulni a kapun nem lehetett, amíg az imádságot reggelként el nem mondtuk. Édesanyámnak volt zsidó barátnője, azok jártak oda hozzánk, különösen szombat délután, ötön-haton. Még emlékszem a régi házra, olyan feljárt volt két felén kő és lépcsővel, olyan régimódi tornác, régi ház volt akkor, tiszta vályogból. Ültek a tornácon, aztán beszélgettek a zsidó nők, magyarul traccsoltak csak. Kacagták anyámat, hogy harapta a szót. Hát szombaton délután ünnep volt, nem dolgoztak. Péntek hat óra, hét óra után munka semmi. Szombaton anyám nem dolgozott semmit. Megfőzte [pénteken] szombatra az ételt, és szombaton meg volt fogadva valaki [lásd: sábesz gój], hogy tüzet csinált. Tizenkét órára ott volt az illető, megcsinálta a tüzet, megmelegítette az ételt, ebédeltünk, estig semmit, és mikor a csillag feljött, fogott neki mindennek.